

КАЗКА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ДО МАТЕМАТИКИ

Наталія Дмитрівна Карапузова,

*кандидат педагогічних наук, професор кафедри початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання
Полтавського національного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка*

Євгенія Анатоліївна Починок,

*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання
Полтавського національного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка*

Яна Миколаївна Макаренко,

асистент кафедри початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Анотація. У статті розкриваються дидактичні можливості казки у процесі навчання математики учнів початкової школи як засобу підвищення їх пізнавального інтересу та успішності: забезпечення зв'язку навчання із життям, сприяння створенню сприятливої атмосфери для спілкування учнів, активізація уваги, розвиток логічного мислення, формування вміння самостійно розв'язувати проблему. Розкрито прийоми та наведено приклади використання казки на уроці математики у початковій школі.

Ключові слова: пізнавальні мотиви, пізнавальний інтерес, навчання математики, казка як засіб навчання, задача-казка, урок-казка.

Abstract. The article reveals the fairy tale didactic possibilities in the process of mathematics teaching to primary school pupils as a means of increasing their cognitive interest and progress: providing the connection between learning and life, promoting a creation of favorable atmosphere for pupils' communication, attention activation, the development of logical thinking, the formation of the ability to solve the problem independently. There are revealed the techniques and shown the examples of a fairy tale use at the mathematics lesson in primary school.

Key words: cognitive motives, cognitive interest, mathematics teaching, fairy tale as a means of teaching, a task-fairy tale, a lesson-fairy tale.

A FAIRY TALE AS A MEANS OF FORMING THE PRIMARY SCHOOL-AGE CHILDREN COGNITIVE INTEREST TO MATHEMATICS

*Nataliia Dmytrivna Karapuzova, Yevheniia Anatoliivna Pochynok,
Yana Mykolaivna Makarenko*

У час оновлення шкільної освіти актуальною є проблема мотивації навчальної діяльності учнів, формування у них пізнавальних мотивів навчання, коли в органічній єдності взаємодіють емоційні, інтелектуальні й вольові процеси. Емоції людини, як відображення об'єктивної дійсності, є основою інтересу; почуття, впливаючи на розум і волю, заохочують розумові і вольові акти, надають їм підтримки.

Особливо це важливо для молодших школярів так як саме в початковій школі формуються основні інтелектуальні уміння, розвиваються пізнавальні здібності, зміцнюються їх уміння й навички самостійно засвоювати та осмислювати навчальний матеріал, що необхідно для успішного оволодіння знаннями у майбутньому.

Наукове вирішення проблеми формування пізнавальних мотивів як стимулу розвитку особистості має велике теоретичне і практичне значення.

Проблема мотивації навчальної діяльності глибоко розроблена у працях Б. Ананьєва, Л. Божович, П. Гальперіна, Л. Добриніна, О. Ковальова, Г. Костюка, А. Маркової, Л. Алексєєвої, Г. Щукіної та ін.

Дослідження вчених показують, що до навчання учня спонукає не один, а декілька мотивів. У системі мотивів учіння важливе місце посідають пізнавальні мотиви, які закладені в самій навчальній діяльності і пов'язані зі змістом і процесом навчання. Найважливіший серед мотивів є пізнавальний інтерес. Встановлено, що в навчальному процесі пізнавальний інтерес виступає, з одного боку, як мотив навчання, а з іншого, - як умова успішного навчання. Інтерес є особливістю людини, яка проявляється в її спрямованості на ті чи інші об'єкти, бажанні їх пізнати, оволодіти ними.

Інтерес складає певну форму зв'язку між потребами особистості та об'єктами, спрямованими на задоволення цих потреб. У цьому складному відношенні взаємодіють емоційні, інтелектуальні і вольові процеси в їх органічній єдності. Емоції людини є основою, серцевиною інтересу.

Динаміку розвитку і становлення пізнавального інтересу молодших школярів у залежності від змісту і методів навчання досліджували І. Андронов, В. Крутецький, О. Скрипченко, О. Пишкало, Н. Тализіна та ін. Так, зокрема, аналіз об'єктивної характеристики прояву інтересу молодших школярів до навчання математики, що проявляються в таких показниках як успішність, ініціатива в процесі оволодіння математичними компетентностями свідчить про те, що проблема формування в учнів 1-4 класів інтересу до математики займає недостатнє місце в методичній роботі учителя.

Різні аспекти проблеми формування пізнавальних інтересів до математики в учнів початкової школи знайшли своє відображення в працях багатьох педагогів і методистів (М. Богданович, В. Друзь, В. Перельман, О. Зак та ін.). Однак, вивчення стану пізнавальних інтересів до математики у дітей молодшого шкільного віку показало, що із 180 охоплених анкетуванням учнів лише 28% назвали своїм улюбленим шкільним предметом математику; участю в математичних гуртках, олімпіадах, конкурсах, ранках зайнято лише 36% дітей. Починаючи з другого класу, при порівнянні успішності учнів з математики, спостерігається різке зростання задовільних оцінок в кінці кожного наступного року навчання і втрата відмінних оцінок.

У методичній літературі широко висвітлюється технології застосування різних методів та засобів формування в учнів стійкого інтересу до математики. Однак питання, що стосується використання казки на уроці залишається недостатньо розв'язаним в широкому науково-експериментальному плані.

Метою статті є виявлення дидактичних можливостей казки у процесі навчання математики учнів початкової школи як засобу підвищення їх пізнавального інтересу та успішності.

Пізнавальний інтерес – це не будь-який інтерес до об'єкта пізнання; це інтерес, пов'язаний з ядром пізнавальної діяльності – продуктом засвоєння соціального досвіду.

Навчання є основою формування пізнавального інтересу, бо в процесі навчання, з одного боку відбувається збагачення учня новими знаннями, під впливом яких ширшим і глибшим стає кругозір. З іншого боку, в процесі активної пізнавальної діяльності розвиваються можливості школяра, завдяки чому він може самостійно і творчо не лише застосовувати і використовувати наявні знання, а й відшукувати нові, задовольняючи свою потребу в пізнанні, розвиваючи і збагачуючи цим пізнавальний інтерес.

Г. Щукіна [12] зазначає, що пізнавальний інтерес посилює і поглиблює інші пізнавальні мотиви, з якими він переплітається і взаємодіє: «можливість одержувати знання», «дізнатись про нове», «успіхи у навчанні» тощо. Саме пізнавальний інтерес, в свою чергу, поглиблюється під впливом цієї пізнавальної мотивації.

У психолого-педагогічній літературі схарактеризовано рівні стійкості пізнавального інтересу учнів до навчання:

– інтерес може бути ситуативним, обмежений яскравими спалахами, як відповідь на якусь емоційну ситуацію у навчанні (ефективний досвід, цікавий фільм). Такий інтерес може швидко зникнути разом із ситуацією, яка породила його. Він потребує постійного підкріплення ззовні, нових вражень. У структурі особистості він не залишає помітного сліду, так як інтерес весь час збуджується зовнішніми засобами, а сам учень залишається до пізнання нейтральним;

– інтерес до навчання може бути відносно стійким і пов'язаний з визначеним колом предметів, завдань. Відносна стійкість пізнавального інтересу до визначеної області предметів і явищ дозволяє вчителю спиратися на наявні нахили учнів, використовувати їх активність і постійно закріплювати і розвивати його як мотив навчання. Цей рівень стійкості пізнавального інтересу характерний для більшості учнів, в яких мотив пізнавального інтересу як внутрішній збудник їх навчання ще не настільки сильний, щоб не потребувати зовнішньої стимуляції, яка іде від засобів навчального процесу;

– інтерес може бути достатньо стійким. При достатньо стійкому інтересі переважають внутрішні мотиви в навчанні і учень може навчатися із задоволенням навіть всупереч несприятливим зовнішнім стимулам. Цей рівень стійкості пізнавального інтересу є нероздільним з потребою в пізнанні, коли учень не просто хоче навчитись, а не може не вчитись.

Дослідження Л. Божович, Г. Костюка, В. Оніщука О. Скрипченка, Г. Щукіної та інших виявили такі основні етапи процесу формування пізнавального інтересу:

– підготовка ґрунту для появи пізнавального інтересу, або створення умов, які сприяють виникненню потреби в даних знаннях і відповідному виді діяльності;

– створення позитивного ставлення до навчального предмета і до діяльності;

– організація діяльності, за якої формується справжній пізнавальний інтерес.

Усі ці етапи розвитку пізнавального інтересу змінюються, взаємопроникають, пов'язуються між собою, часом співіснують в єдиному процесі засвоєння знань, пізнанні нового.

Б. Друзь у своїх дослідженнях визначає основні умови формування пізнавальних інтересів до математики в учнів молодшого шкільного віку, а саме: розуміння дитиною змісту і значення змісту навчального матеріалу; наявність нового як у змісті навчального матеріалу, так і в самому підході до його розгляду; емоційна привабливість навчання; наявність оптимальної системи тренувальних творчих вправ і пізнавальних завдань до відповідного змісту програмового матеріалу; самостійність у пізнавальній діяльності; оцінка успіхів учнів з боку вчителя.

Під пізнавальними інтересами до математики ми розуміємо кероване емоційно-пізнавальне ставлення молодшого школяра до вивчення просторових форм і кількісних відношень об'єктів навколишнього світу. Математичні інтереси проявляються в різних підходах до розв'язання задач, в легкому переході від однієї розумової операції до іншої.

У своїй діяльності вчитель повинен домагатися стійкості інтересу до навчання математики, формування в учнів позитивних мотивів навчання, їх виразності та швидкості виникнення. Для підвищення продуктивності навчальної праці учнів на уроках математики вчитель повинен посилатися на ті фактори, які сприяють формуванню пізнавальних інтересів молодших школярів. Так, створити сприятливу емоційну атмосферу пізнавальної діяльності учнів можливо здійснювати за допомогою казки.

Казка – це розповідь про якусь незвичайну подію. В її основі – вигадка, фантазія. В. Сухомлинський [11] вважав, що створення казок – не розвага, а засіб розумового й естетичного розвитку дітей. Діти молодшого шкільного віку свідомо сприймають умовність казки і чітко відрізняють фантазію від реальності. Саме казка допомагає формуванню в учнів початкової школи предметних математичних компетентностей, викликає в учнів емоційне піднесення. Адже, сприятлива емоційна атмосфера навчання узгоджена з двома головними джерелами розвитку школяра: з діяльністю і спілкуванням, які породжують багатозначні відносини і створюють тонус особистого настрою учня. Ці джерела не ізольовані один від одного, вони весь час взаємно переплітаються в навчальному процесі. Стимули, які надходять від них, різні і по-різному впливають на особистість: одні з них безпосередньо впливають на пізнавальну діяльність і інтерес до знань, інші –

опосередковано. Емоційний настрій діяльності учня є показником його пізнавального інтересу.

Казка допомагає створити сприятливу атмосферу спілкування. Навчання являє собою складний процес спілкування учителя з учнями, учнів між собою. Вплив спілкування виміряти важко, але можна спостерігати в реальній дійсності. Прагнення до спілкування з товаришами, з бажаними вчителями сприяє зміцненню пізнавального інтересу. За допомогою казки знімається напруженість в стосунках між учнями і вчителем. Запитання учня, звернені до вчителя, відображають прагнення зрозуміти незрозуміле, глибше проникнути в предмет свого інтересу. Будь-яке самостійно поставлене запитання є показником існуючого пізнавального інтересу.

Казка активізує увагу учнів на уроці, формує стійкий і глибокий інтерес, узгоджений із прагненням розібратися в складних питаннях, спробувати різні шляхи для вирішення складної задачі. Формування стійкого інтересу – тривалий і складний процес. Він проходить шлях від розвитку допитливості до інтересу, від інтересу аморфного, нестійкого до більш стійкого глибокого пізнавального інтересу, що характеризується напруженням думки, зусиллям волі, проявом почуттів. Чітке усвідомлення дітьми того, що вони повинні дізнатися, в чому переконатись, що зробити, завжди викликає стійкий інтерес.

Постійне створення умов, при яких виникає зацікавленість, забезпечить розвиток глибокого пізнавального інтересу.

Казка сприяє формуванню в учнів вміння самостійно розв'язувати проблему, що полягає в активному оперуванні набутими знаннями і вміннями.

Все це дає нам підстави зробити такі висновки про дидактичні можливості використання казки на уроках математики:

- казка забезпечує зв'язок навчання із життям;
- казка сприяє створенню сприятливої атмосфери для спілкування учнів;
- казка активізує увагу учнів;
- казка сприяє формуванню стійкого інтересу, розвитку логічного мислення;
- казка формує вміння самостійно розв'язувати проблему.

Використання казки на уроці математики відноситься до нестандартної форми роботи.

Казкові ситуації на уроці допомагають дітям самостійно приймати рішення, знаходити вірні відповіді. На уроках

складаються ситуації, коли через казку діти роблять узагальнення, висновки, що допомагають краще зрозуміти матеріал. За такого підходу до вивчення математики, у молодших школярів починає працювати творча фантазія, образне мислення.

Присутність казкового героя на уроці математики надає навчанню яскравого емоційного забарвлення, що сприяє більш ефективному засвоєнню математичного матеріалу. Наведемо фрагмент уроку із використанням казкових персонажів.

Тема: Взаємне розміщення предметів у просторі (попереду, позаду, поруч, між).

Обладнання: Демонстраційний матеріал: силуети героїв казки «Ріпка».

I. Опрацювання нового матеріалу.

Вчитель: Діти, ви всі любите слухати казки. А хто з вас вміє їх розповідати?

Сьогодні ми згадаємо одну з казок. Подивіться уважно на обкладинку книжки, яку я тримаю в руках і скажіть, яку ж казку ми сьогодні будемо розповідати? Ви всі добре знаєте цю казочку. Давайте хором розкажемо її. Вчитель бере силует ріпки, кріпить до дошки і каже:

1. – Посадив дід ріпку. Виросла ріпка велика превелика. (*Діти хором повторюють за вчителем*). Став дід ріпку із землі тягнути. Тягне-потягне – витягти не може.

2. (*Бере силует бабусі*). – Покликав дідусь на поміч бабусю. (*Прикріплює*). Бабуся за дідуся, дідусь за ріпку: тягнуть-потягнуть – витягти не можуть.

3. (*Силует внучки*). – Покликала бабуся внучку. Внучка за бабусю, бабуся за дідуся, дідусь за ріпку: тягнуть-потягнуть – витягти не можуть.

4. (*Силует Жучки*). – Покликала внучка Жучку. Жучка за внучку, внучка за бабусю, бабуся за дідуся, дідусь за ріпку: тягнуть-потягнуть – витягти не можуть.

5. (*Силует кішки*). – Покликала Жучка кішку. Кішка за Жучку, Жучка за внучку, внучка за бабусю, бабуся за дідуся, дідусь за ріпку: тягнуть-потягнуть – витягти не можуть.

6. (*Силует мишки*). – Покликала кішка мишку. Мишка за кішку, кішка за Жучку, Жучка за внучку, внучка за бабусю, бабуся за дідуся, дідусь за ріпку: тягнуть-потягнуть – та й витягли ріпку!

І так від початку і до кінця школярі хором за вчителем розповідають казку.

Запитання:

- Діти, а скільки людей рвало ріпку? (3) Хто?
- А скільки тварин? (3) Хто?
- Хто ж допоміг вирвати ріпку?
- Поміркуйте, чому таке маленьке мишенятко, а змогло допомогти вирвати ріпку?

Далі вчитель працює за підручником над уточненням понять «попереду, позаду, поруч, між».

Таким чином, уже на одному з перших уроків математики у 1 класі вчитель на доступному матеріалі розвиває зв'язне мислення, увагу дітей, розширює знання про взаємне розміщення предметів у просторі.

З метою розвитку алгоритмічного мислення молодших школярів, підготовки їх до сприймання алгоритмічної мови в старших класах, до складання алгоритмів розв'язування задач та їх оформлення можна запропонувати роботу над казкою «Ріпка» на блок-схемі. Складати блок-схему необхідно разом з дітьми, поступово весь час наголошуючи, чому саме зроблено наступний крок і в якому напрямі. Необхідно, інтерпретуючи мову казки на дошці, користуватись кольоровою крейдою. Таким чином вчитель підключає зоровий аналізатор дітей, що сприяє швидшому і глибшому засвоєнню матеріалу алгоритмічного характеру.

Задачі з казковим сюжетом допомагають пов'язати набуті знання з оточуючою дійсністю, дозволяють застосовувати їх при розв'язуванні різних життєвих проблем, своїм конкретним змістом сприяють формуванню більш глибоких уявлень про числа і зміст дій, які виконуються над ними.

Формуючи у молодших школярів вміння і навички розв'язувати сюжетні задачі, можна використовувати прийоми роботи над задачами у казковій формі.

Зокрема, дітям пропонується робота в парах:

1. Самостійно скласти задачу-казку або використати для цього текст будь-якої казки.
2. Поставити інше запитання до умови задачі-казки.
3. Здійснити інсценізацію задачі-казки.
4. Довести, що правильно відповіли на запитання задачі-казки.

Казкова форма дозволяє ввести незвичайно захоплюючі ситуації в математичні задачі. Казки і через задачі продовжують виховувати дітей. Наведемо приклади таких задач.

Задача 1. Вовк і Заєць пішли купувати морозиво. Вовк каже: «Я більший і куплю три порції, а ти менший, то попросиш дві».

Вовк купив три порції, а Заєць ... двічі по дві. З'їв Вовк морозиво, глянув на Зайця та як гукне: «Ну, заєць, постривай!» Чому розсердився Вовк?

Задача 2. Джері прогризла у трьох шматочках сиру 6 дірочок. Подивилася крізь одну дірочку і побачила Тома, що спав у кутку. Поглянула крізь другу, третю, четверту, п'яту ... – і скрізь коти.

– Звідки взялося так багато Томів? – вигукнула Джері і втекла.

Скількох котів побачила перелякана мишка крізь всі дірочки?

Задача 3. Червона Шапочка йшла до бабусі в гості і несла їй 14 піріжків: з м'ясом, грибами і капустою. З м'ясом було стільки, скільки й з капустою, а з грибами на 1 менше, ніж з м'ясом.

Задача 4. Вінні-Пуху на День народження подарували бочку з медом масою 7 кг. Коли Вінні-Пух з'їв половину меду, то бочка стала важити 4 кг. Скільки кілограмів меду було в бочці спочатку?

Задача 5. Сорока-Ворона кашу варила, діток годувала промовляючи:

– Цьому дам, цьому дам, а цьому не дам, бо ти – ледачий.

Скільки діток мала Сорока-Ворона?

Задача 6. Як Лисичка і Вовк рибу ділили.

Лисичка і Вовк ділили рибу, яку роздобула Лисичка. Лисичка каже:

– Давай, Вовчику, розділимо рибку порівну.

– Давай! Слабий я в математиці, діли ти Лисичко.

Кинула Лисичка Вовку 1 рибину, а собі 2.

– Ось тобі, Вовчику, одна рибка, а мені дві...

– Чи не дуже мало?!

– Слухай далі, не поспішай. Тобі три рибки...

– Це добре!

– А мені 4, тобі 5, а мені 6, тобі 7...

І так далі. Розділила Лисичка рибу, кожного разу збільшуючи собі на 1 рибку. Останній раз Лисичка кинула собі 20 рибин і на цьому рибка закінчилась. Задоволений Вовк, думаючи, що він отримав рибки стільки ж, скільки і Лисичка, побрів до лісу. Як по-вашому, діти, хто більше отримав рибки: Лисичка чи Вовк і на скільки?

Задача 7. Малюк може з'їсти 600 г. варення за 6 хвилин, а Карлсон – у два рази швидше. За який час вони з'їдять це варення разом?

Для проведення уроків-казок краще використовувати казки з циклічними ситуаціями, це такі, як «Пан Коцький», «Лисиця-кочувальниця», «Звірі в ямі», «Коза-дереза», «Ріпка», «Рукавичка» та ін.

Наведемо приклад уроку-казки «Лісова школа».

Тема: Розв'язування прикладів і задач.

Обладнання: силуетні картинки, цифрова каса.

Хід уроку

Вступна бесіда.

– Урок математики ми проведемо в лісовій школі, де побачимо, як навчаються звірі та покажемо їм свої знання.

– Лісові сороки рознесли цю звістку по всьому лісу. Добратися до школи буде нелегко. Ну що ж, я поведу вас до лісової школи такими стежками: 1. Лічильна. 2. Задачна. 3. Обчислювальна. 4. Геометрична.

– То чи готові ви до цього, чи не злякалися труднощів?

Вирушаємо в дорогу.

– Перша наша стежка називається «Лічильна».

– Полічити яблука (силуети на набірному полотні).

– Полічити всіх пташок (гілочка з горобчиками).

– Назвіть усі числа до 7, від 5 до 9.

– Назвіть сусідів числа 9.

– Після якого числа стоїть число 9?

Що більше: попереднє чи наступне число?

По дорозі ми бачимо: Ліс повен казкових чудес.

Ось березка стоїть, ой тонесенька.

А кора на ній – білесенька.

Гілочку простягає зелененьку.

– Скільки листочків на гілочці? (6)

– Скільки ще треба вирости листочків, щоб було їх 8, 9, 10?
(На партах намальовані гілочки із 7 листочками, домалювати до 10).

Наступна доріжка «Задачна».

1. П'ять берізок

Дві смерічки

Зеленіють

Над потічком.

Біля них –

Одна калина.

Скільки всіх дерев.

Скажи-но.

– Скільки всіх дерев? (7). Із яких чисел складається число 7? (5 і 2).

Чому дерев 7, а не 8? (Калина не дерево, а кущ).

2. Що то в лісі та гримить?

Робить вулики ведмідь!

Він зробив їх тільки 7.
На 2 менше, ніж хотів.
– Скільки ж вуликів хотів? (9)

3. По дорозі зайчик біг
Ніс 5 яблук на пиріг.
Одне впало – покотилось.
Скільки яблук залишилось? (4)

4. Якось бігло через ліс 8 кіз.
3 були з них білі-білі,
Ну, а інші сірі-сірі.
Скільки бігло через ліс сірих кіз? (5)

Вчитель: Інша доріжка «Обчислювальна».
– Прилетіла сорока і принесла пакет завдань від звірів.
Зайчик: На іменини до мене прийшло 6 звірів, а потім ще 3.

Скільки стало?

Ведмідь: На зиму заготовив 10 глечиків меду, 2 глечики з'їв. Скільки залишилося?

Лисичка:

$$4 + \square = 7 \quad 2 + 2 = \square \quad 4 - \square = 1$$

$$\dots + 3 = 6 \quad \dots + 4 = 8 \quad \dots - 2 = 8$$

$$\square + 1 = 5 \quad 3 + 3 = \square \quad 5 + \square = 2$$

Вчитель: Малята! Не підведіть! Дружно! Швидко завдання зробіть!

– А хто з цих звірів помилився:

Білочка $1 + 6 = 7$

Зайчик $4 + 6 = 9$

Їжачок $2 + 6 = 8$.

Вчитель: Наступна доріжка «Геометрична».

Вовк:

1. У мене смужка довжиною 8 см. Зменшіть її на 2 см і накресліть відновлений відрізок.

2. Друга смужка 4 см. Збільшіть цей відрізок на 5 см, накресліть у зошиті відрізок відповідної довжини.

Гра: «Хто більше набере грибочків, принесених їжачком?».

Грають дві команди, виграє той, хто швидше розв'яже приклади на основі складу чисел.

Підсумок: От ми і дісталися до лісової школи. Звірі залишилися задоволеними вашими знаннями. Ми залишаємося друзями і запрошуємо звірят до нашої школи.

Проводячи дослідження, ми виходили з припущення, що відповідність змісту і методів навчання ростучим пізнавальним можливостям дітей, раціонально організована під керівництвом учителя пошукова діяльність учнів і творче використання казки є умовою оволодіння молодшими школярами математичними компетентностями, рішучим фактором формування у них пізнавального інтересу.

Про позитивні результати експериментального навчання свідчить кількісний і якісний аналіз одержаних матеріалів. Після впровадження експерименту учні краще засвоїли навчальний матеріал, поданий з використанням казки, зокрема, при розв'язанні вправ для учнів на перший план виступала не відповідь сама по собі, а правильний шлях її одержання. В експериментальному класі інтерес в учнів до предмета математики у порівнянні з контрольним класом зріс на 36%, успішність – на 12%, ситуативний інтерес зменшився на 10%, відносно стійкий інтерес зріс на 4%, достатньо стійкий – на 6%.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів цієї багатогранної проблеми. Подальший науковий пошук доцільно спрямовувати на виявлення педагогічних умов ефективного використання казки у процесі інтеграції змісту початкового навчання, виявленні характеру впливу різних видів казок на формування особистості молодшого школяра.

Література:

1. Беденко М. Оце так ... задачник / Марк Беденко. – К.: А.С.К., 1997. – 112 с.
2. Богданович М.В. Методика викладання математики в початкових класах : навчальний посібник / М. В. Богданович, М. В. Козак, Я. А. Король. – 4-те вид., переробл. і доп. – Тернопіль: Навчальна книга. – Богдан, 2016. – 368 с.
3. Бердник О. Завдання для кмітливих: формуємо математичну компетентність / О. Бердник // Учитель початкової школи. – 2013. – № 6. – С. 16–21.
4. Возняк О. В. Урок – казка / О. В. Возняк // Бібліотека вчителя початкової школи. – 2008. – №2. – С.12–13.
5. Ігнатенко І. Казки-задачі на уроках математики / І. Ігнатенко // Початкова школа. – 1997. – № 12. – С.59.
6. Левківська Т. В. Подорож до країни Математика / Т. В. Левківська // Початкове навчання та виховання. – 2015. – № 15. – С. 2–5.
7. Лозова В. І. Пізнавальна активність школярів: Спецкурс з дидактики: навч. посіб. для вузів / В. І. Лозова. – Х.: Основа, 1990. – 87 с.
8. Мовчун А. І. Математичні казки / А. І. Мовчун // Початкова школа. – 2004. – № 6. – С.35–37.
9. Поляченко Ф. Казка – мудрий учитель / Ф. Поляченко // Рідна школа. – 1998. – №1. – С.79–80.

10. Савченко О. Я. Уміння вчитися – ключова компетентність молодшого школяра: посібник / О. Я. Савченко. – К.: Педагогічна думка, 2014. – 176 с.
11. Сухомлинський В. О. Вибрані твори: В 5 т. – К.: Рад. шк., 1976-1978.
12. Щукина Г. И. Активизация познавательной деятельности учащихся в учебном процессе / Г. И. Щукина. – М.: Просвещение, 1979. – 60 с.

УДК 374.015.31:793.3

ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ МІКРОСЕРЕДОВИЩА ПОЗАШКІЛЬНОГО ТВОРЧОГО ОБ'ЄДНАННЯ У ФОРМУВАННІ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА

Валентина Миколаївна Бозута,

*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти,
природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання
Полтавського національного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка*

Анотація. У статті аналізуються і узагальнюються наукові доробки педагогічної теорії та емпіричний досвід виховної практики розвитку особистості молодшого школяра у тимчасовому дитячому колективі позашкільного навчального закладу. Розкриваються можливості мікросередовища танцювального творчого об'єднання у формуванні моральних та естетичних якостей вихованця. Акцентується увага на креативному потенціалі хореографічного мистецтва, що реалізується за дотримання педагогічних умов та методики формування хореографічних творчих здібностей.

Ключові слова: тимчасовий дитячий колектив позашкільного навчального закладу, хореографічне мистецтво, креативність, творчі здібності, моральне виховання, естетичне виховання.

Abstract. In the article the scientific revisions of pedagogical theory and empiric experience of educator practice of development of personality of junior schoolboy are analysed and summarized in temporal child's collective of out-of-school educational establishment. Possibilities of microenvironment of dancing creative association open up in forming of moral and aesthetic internalss of pupil. Attention is accented on креативному potential of choreographic art that will be realized for the observance of pedagogical terms and methodology of forming of choreographic creative.

Key words: emporal child's collective of of-school educationales tablishment, horeographic art, creativity, creativecapabilities, moral education, aesthetic education.